

Replik på JK Lambertz.

JK förordar undfallenshetens dialog (infört i UNT 24 okt 2006)

Justitiekanslern säger sig söka en strategi för att vi skall hantera den kris för yttrandefriheten han anser föreligga. Hans förslag är att vi skall försöka åstadkomma en förändring med inriktning på större förståelse och mindre konfrontation och våld. Detta låter oförargligt vettigt. Varför då så orimligt? Kanske är en del av svaret att förslaget just kommer från en justitiekansler. När JK dessutom menar att det mesta av principiellt hållen kritik mot hans förslag är att "ställa sig i ett hörn och yla", ja, då kan man verkligen bli betänksam.

Lambertz menar att när det bränner till i den fria debatten på grund av förmenta kränkningar, så skall "stater, inom ramen för sina lagar, verka för att medier och andra (sic!) avhåller sig från att i onödan kränka religioner och deras företrädare". Politiska ledare skall förklara i intervjuer att de tar avstånd ifrån en kränkning som har förekommit. Dessutom skall de vid behov även motverka en viss sorts förolämpningar...nämligen de som sårar eller förödmjukar.

Detta är, med förlov sagt, dels trivialt, dels försåtligt. Plötsligt skall alltså staten officiellt börja be annan stat, trosriktning eller enskild företrädare om ursäkt för vad som stått i fria tidningar. Åtskilliga tolkningsfrågor uppstår, och enligt JK så har tydligen den andre tolkningsföreträdare huruvida kränkning föreligger. Och de först kränkta är ofta de mest dogmatiska. Ärendemängden torde bli betydande!

Analysen är dessutom egendomligt ensidigt. Lambertz har uppenbarligen islamister för ögonen. Vad gäller beträffande kristna värden, såsom "Ecce Homo"? Men framför allt, vad händer om den fria tidningen menar att debatten bör fortsätta? Vad tänker JK då göra? Statens företrädare har inte alltid det omdöme som erfordras vid sådana tillfällen. Än mindre ifall viktiga handelsintressen eller annan 'statsnytta' skulle ingå i hotbilden.

Jag accepterar inte att sekulariserade rättsstater skall krusa för fundamentalister från vilket håll de än kommer. Enfald, pretentioner och fördomar bekämpas faktiskt bäst med det fria ordet. Man skall "avhålla sig från att i onödan kränka religioner" enligt JK. Det kan jag också tycka är bra, som individ. Men eftersom det är så orimligt svårt att generellt säga vad som utgör 'en kränkning i onödan' så går inte detta att upphöja till lagnorm. Vart skulle den fria debatten om t.ex. guds existens ta vägen? Just den som efter sekellånga debatter har utmynnat i det religiöst neutrala medborgarstyret som ideal. Respekt för människovärdet är faktiskt viktigare än respekt för dogmatiska religioner.

Reellt förordar Lambertz i sitt inlägg en undfallenhetens dialog. Han glömmer Upplysningstidens arv att i allo bekämpa det irrationella. Hans illa genomtänkta krav på "respekt" tycks svika det öppna och det mångkulturella samhällets ideal.

Justitiekanslern bör nog vara försiktig. Den lagstiftning vi redan har torde räcka för interna bruk i Sverige. Eventuella avtal mellan stater i denna fråga, som JK påyrkar, kommer som väl är att stranda på FN- och EU-konventioner. Kvar blir en allmän olustkänsla: vad menar egentligen karln?

Terry Carlbom, fil.dr